

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ПРЕДСЈЕДНИК РЕПУБЛИКЕ

Бана Милосављевића 4, Бања Лука, тел: 051/248-101, факс: 051/248-161, e-mail: info@predsjednikrs.net

Број: 01-010-3196/17
Бања Лука, 27.10.2017. године

Његова екселенција Антонио Гутереш
Генерални секретар
Уједињене нације
1 United Nations Plaza
New York, New York, USA 10017-3515

Поштовани генерални секретару,

Са циљем да помогне Савјету безбједности у предстојећој дебати о Босни и Херцеговини (БиХ), Република Српска (РС), страна потписница Општег оквирног споразума о миру у Босни и Херцеговини (Дејтонски споразум) и анекса који су његов саставни дио, подноси приложени Осамнаести извјештај Савјету безбједности Уједињених нација. Међу питањима изнесеним у Извјештају налазе се противправна трансформација уставног система БиХ од Дејтонског споразума до данас, потреба за реформом Уставног суда БиХ, настојања да се имовина Републике Српске пренесе на војне структуре БиХ и све веће бојазни међу европским лидерима у погледу пријетње радикалног ислама у БиХ.

У Дијелу I Извјештаја говоримо о противправној субверзији децентрализованог уставног уређења БиХ, чиме су прекршена уговорна права и механизми заштите Републике Српске и њених грађана и продубљена дисфункционалност БиХ. Високи представник је годинама прибјегавао незаконитим одлукама и присили реализујући план СДА и других бошњачких политичких странака да се власт централизује. Од када су тзв. „бонска овлашћења“ високог представника дискредитована и изашла из примјене, СДА се ослања на своју доминацију у институцијама правосуђа на нивоу БиХ, као што су противправно формирана Суд БиХ и Тужилаштво БиХ, да додатно подрије уставну аутономију два ентитета БиХ.

У Дијелу II, Извјештај се бави потребом да се Уставни суд БиХ реформише тако да се укину страна судијска мјеста; према Уставу БиХ из 1995. године, стране судије требало да остану у Суду само у прелазном петогодишњем периоду. Уставни суд нема легитимитет у Републици Српској и код њених грађана због одсуства независности, присуства страних судија и савезништва страних и бошњачких судија који слиједе агенду високог представника и СДА. Присуство страних судија неспојиво је са суверенитетом БиХ и демократијом, а званичници Европске уније јасно су ставили од знања да БиХ не може приступити Европској унији са страним судијама у Уставном суду БиХ.

У Дијелу III објашњавамо зашто је настојање Бошњака да се имовина Републике Српске пренесе на војне структуре БиХ противправно и дестабилишуће. Недавна одлука Суда БиХ којом је званичницима Републике Српске наложено да укњиже имовину Републике Српске на БиХ, Министарство одбране супротна је закону. Одлука, која је дио агенде СДА да централизује власт и подрије Републику Српску, такође је сасвим непотребна за коришћење наведене имовине у војне сврхе.

У Дијелу IV говори се о томе зашто Народна скупштина Републике Српске има право да изрази свој став о чланству у НАТО-у и, потенцијално, одржи референдум о том питању. Потпуно је исправно да Република Српска својим грађанима да могућност да се изјасне о питању које их се тиче. Ово је нарочито битно због улоге коју Устав БиХ даје Народној скупштини Републике Српске у ратификацији уговора. Сваки став да се БиХ већ законски обавезала на придруживање НАТО-у занемарује чињеницу да БиХ може обавезати само ратификација Сјеверноатлантског споразума у складу са уставним процедурама БиХ.

У Дијелу V Извјештаја бавимо се потребом за реформом правосуђа БиХ које СДА користи за остваривања свог политичког програма. Тужилаштво БиХ већ годинама доноси одлуке о истрагама и процесуирању не на основу правде, него политике. Штавише, институције правосуђа на нивоу БиХ настављају са дугогодишњом дискриминацијом српских жртава ратних злочина према устаљеном обрасцу. Најновији примјер је срамно ослобађање Насера Орића пред Судом БиХ, који се отворено хвалисао ратним злочинима почињеним током рата.

У Дијелу VI, Извјештај се бави реформама које су нужне да би Суд БиХ и Високи судски и тужилачки савјет (ВСТС) достигли европске и друге међународне стандарде. Суд БиХ, противправна креација високог представника, захтијева значајне реформе укључујући ограничавање бесконачно еластичне надлежности коју присваја. Систем Високог судског и тужилачког савјета, који је противправно увео високи представник, мора бити реформисан и усклађен са уставном структуром БиХ, европским стандардима и праксом демократских федералних држава. Република Српска залаже се за реформе правосуђа БиХ у оквиру структурисаног дијалога са ЕУ о правосуђу од 2011. године; међутим, бошњачки званичници блокирају све предложене реформе, укључујући и оне које су задобиле подршку експерата ЕУ.

У Дијелу VII Извјештаја, говори се о све већим бојазнима у Европи у погледу улоге БиХ као уточишта цихадиста. СДА је помогла да БиХ постане сигурно уточиште екстремизма, а европски лидери недавно су позвали на узбуну у погледу безбједносних ризика које ова ситуација представља по Европу. Доследно својој исламистичкој идеологији, СДА је током рата позвала муџахедине у Босну и Херцеговину и наставила да одржава тијесне везе са радикалним исламистима.

У Дијелу VIII, бавимо се опструкцијом Реформске агенде за европске интеграције од стране институција БиХ. Република Српска наставља да доказује своју опредјељеност интеграцијама

БиХ испуњавањем свих својих обавеза из Реформске агенде. Насупрот томе, институције на нивоу БиХ нису испуниле своје обавезе, као што је усвајање новог закона о акцизама.

У Дијелу IX Извјештаја, Република Српска тражи да међународна заједница поштује Дејтонски споразум и суверенитет БиХ, између осталог и затварањем Канцеларије високог представника.

Љубазно Вас молим да овај акт и приложени Извјештај доставите чланицама Савјета безбједности. Уколико Вама или чланицама Савјета безбједности буду потребне информације поред оних које су садржане у Извјештају или одговори на евентуална питања у погледу његовог садржаја, биће ми задовољство да Вам их доставим.

С поштовањем,

ПРЕДСЈЕДНИК
Милорад Додик

**Осамнаести извјештај Републике Српске Савјету безбједности
Уједињених нација**

Октобар 2017.

Осамнаести извјештај Републике Српске Савјету безбједности Уједињених нација

Садржај

I. Субверзија дејтонског система	4
II. Уставни суд БиХ мора бити реформисан.....	4
A. Уставни суд нема легитимитет.....	5
1. Присуство страних судија у Уставном суду БиХ подрива легитимитет Суда. .	5
2. Судије Уставног суда и академска заједница признају да се Суд покорава високом представнику и његовој агенди, умјесто да буде независан, како то налаже закон.....	6
3. Уставни суд БиХ оштро критикују правни и политички експерти као политички инструмент који се користи за противправну измјену дејтонске структуре.	7
B. БиХ не може постати чланица ЕУ све док у њеном Уставном суду сједе стране судије.....	9
C. Уставни суд са страним судијама опречан је суверености и демократији.....	9
D. Сви српски и хрватски лидери подржавају укидање страних судијских мјеста у Уставном суду БиХ, али су у томе спријечени зато што бошњачки лидери не желе да изгубе овај политички инструмент.	10
III. Тежња Бошњака да се дочепају имовине Републике Српске коју користе Оружане снаге БиХ је противправна и дестабилишућа.....	11
A. Најновије одлуке Суда БиХ и Уставног суда БиХ о војној имовини правно су неодбрањиве и политички мотивисане.....	11
1. Споразум о сукцесији не даје основ за књижење државне имовине на име БиХ.	11
2. Одлука у предмету <i>Хан Пијесак</i> супротна је законима БиХ.	13
3. Одлука <i>Хан Пијесак</i> супротна је одлуци Уставног суда БиХ о државној имовини.....	13
4. Одлука у предмету <i>Хан Пијесак</i> супротна је Дејтонском мировном споразуму и Уставу БиХ.	15
5. Одлука у предмету <i>Хан Пијесак</i> супротна је законима Републике Српске.	16
B. Покушај преноса државне имовине у власништво БиХ је дио настојања СДА да подрије Републику Српску.....	16
C. Књижење војне имовине на БиХ је потпуно излишно.....	16
D. Настојања да се кривично гоне државни службеници због неукњижавања војне имовине на БиХ су излишна, неоправдана и без преседана.....	17
IV. Република Српска је с правом и исправно изразила свој став о чланству у НАТО-у и, евентуално, одржавању референдума о том питању.	17

A.	Уставна улога Републике Српске у погледу уговора.....	18
B.	Закон о одбрани БиХ из 2005. године не обавезује БиХ на чланство у НАТО-у..	19
V.	Правосуђе БиХ, још један политички инструмент који се користи за подривање Дејтона, узрок је значајне нестабилности; мора бити реформисано.....	19
A.	Тужилаштво БиХ служи политици, а не правди.....	19
B.	Дискриминација српских жртава ратних злочина у институцијама правосуђа на нивоу БиХ мора престати.....	21
1.	Институције правосуђа срамно штите Насера Орића	21
2.	Недавно достављени докази о активним судијама и тужиоцима из реда Бошњака који их повезују са злодјелима против Срба током рата.....	22
VI.	Суд БиХ и ВСТС морају бити реформисани тако да задовоље европске и друге међународне стандарде.....	23
A.	Суд БиХ	23
B.	ВСТС	24
C.	Одбијање бошњачких странака да размотре реформе које стручњаци ЕУ сматрају суштински важним.....	24
VII.	Европски званичници и новинари изражавају све већу забринутост због растуће пријетње коју представљају цихадисти у БиХ.	24
VIII.	Ниво БиХ опструира спровођење Реформске агенде за европске интеграције....	25
IX.	Међународна заједница треба да поштује Дејтонски споразум и суверенитет БиХ.	26
A.	Чланови међународне заједнице треба да подрже дејтонску структуру и успротиве се поступцима који подривају стабилност и суверенитет БиХ.....	26
B.	Канцеларија високог представника мора бити затворена.....	26
C.	Савјет безбједности треба да престане са неоправданом примјеном Поглавља VII Повеље УН на БиХ.	27

Осамнаести извјештај Републике Српске Савјету безбједности Уједињених нација

Увод и кратак преглед документа

I. Субверзија дејтонског система

Република Српска остаје опредијељена за Босну и Херцеговину ("БиХ") са дејтонским уређењем и структуром. Недуго након што је Дејтонски споразум ступио на снагу, крајње децентрализована политичка структура БиХ дефинисана Уставом БиХ нашла се на удару СДА и других бошњачких политичких странака и њихових присталица у међународној заједници. Постепено и противправно замјењивали су дејтонску структуру дисфункционалном децентрализованом државом. Високи представник је годинама прибјегавао незаконитим одлукама и присили спроводећи план СДА и других бошњачких политичких странака да се власт централизује. Како су посљедњих година тзв. „бонска овлашћења“ високог представника бивала дискредитована и коришћена у све мањој мјери, СДА је почела да користи своју доминацију у институцијама БиХ - које су често формиране противправно, одлукама и присилом - да додатно уруше аутономију два ентитета која је гарантована Дејтонским споразумом. Уставни суд БиХ, са страним судијама, често је коришћен као политички инструмент за противправно мијењање дејтонске структуре. Како је бивши шеф кабинета предсједника Уставног суда навео, „уставноправни развој био је искључиво посљедица међународног интервенционизма“.¹ О измјенама након Дејтона рекао је: „Уставноправно уређење не одговара формалном уставном тексту“.² „Уставни суд БиХ“, каже бивши шеф кабинета, „дао је легитимитет многим наметнутим законима, успостављао је баланс између суверенитета БиХ и међународне управе“.³

II. Уставни суд БиХ мора бити реформисан.

Уставни суд БиХ мора бити реформисан тако да страна судијска мјеста буду укинута уколико БиХ жели да врати владавину права и спријечи даље противправно подривање Дејтонског споразума. Одредбе Устава БиХ показују да је намјера била да стране судије престану са радом након петогодишњег прелазног периода. Легитимитет Уставног суда подрива присуство страних судија, одсуство независности суда и савезништво страних и бошњачких судија који дјелују као политички инструменти високог представника и СДА. Како су званичници ЕУ јасно ставили до знања, БиХ не може приступити ЕУ са страним судијама у Уставном суду БиХ. Уз то, присуство страних судија у Суду је неспојиво са суверенитетом и демократијом БиХ. Сви српски и хрватски лидери у БиХ залажу се за укидање улоге страних судија, али бошњачке странке блокирају ову суштински битну реформу зато што не желе разбијање политичког савезништва страних и бошњачких судија.

¹ Интервју са Надимом Адемовићем, Ослобођење, 24. април 2010.

² *Id.*

³ *Id.*

III. Тежња Бошњака да се дочепају имовине Републике Српске коју користе Оружане снаге БиХ је противправна и дестабилишућа.

Одлука Суда БиХ у предмету *Хан Пијесак* из 2016. године, којом је званичницима Републике Српске наређено да пренесу власништво над државном имовином Републике Српске на Министарство одбране БиХ, супротна је праву, укључујући Споразум о питањима сукцесије, законе БиХ и Републике Српске, судску праксу Уставног суда БиХ и Дејтонски споразум. Одлука је дио бошњачког плана централизације власти и подривања Републике Српске. Пренос имовине Републике Српске коју користи Министарство одбране је и потпуно непотребно, нарочито зато што је Република Српска већ дозволила Оружаним снагама БиХ да користе сву државну имовину која има је потребна. Сваки покушај гоњења државних службеника Републике Српске због неукњижавања ове имовине био би непотребан, неоправдан и без преседана.

IV. Република Српска је с правом и исправно изразила свој став о чланству у НАТО-у и, евентуално, одржавању референдума о том питању.

У октобру 2017. године, Народна скупштина Републике Српске усвојила је резолуцију о проглашењу војне неутралности у односу на постојеће војне савезе све до евентуалног расписивања референдума, на ком би била донесена коначна одлука о овом питању. Република Српска има пуно право да изрази свој став - и евентуално одржи референдум - о питању потенцијалног чланства БиХ у НАТО-у. Ово нарочито због улоге која је Републици Српској изричито дата Уставом БиХ у погледу ратификације уговора. Свака тврдња да је БиХ законом већ обавезана на чланство у НАТО-у представља игнорисање јасне обавезе ратификације уговора из Устава БиХ.

V. Институције правосуђа на нивоу БиХ, још један политички инструмент који се користи за подривање Дејтона, узрок је значајне нестабилности; морају бити реформисане.

Суд БиХ и Тужилаштво БиХ су двије институције на нивоу БиХ које СДА користи за остварење свог политичког програма. Тужилаштво БиХ већ дуго доноси одлуке о истрагама и процесуирању не на основу правде, него политике. Скорији примјер је смион политички покушај Тужилаштва БиХ да издејствује затворску казну за четири члана Комисије за референдум Републике Српске. Правосуђе на нивоу БиХ наставља са дугогодишњом дискриминацијом српских жртава ратних злочина према устаљеном образцу.

VI. Суд БиХ и ВСТС морају бити реформисани тако да задовоље европске и друге међународне стандарде.

Суд БиХ, противправна креација високог представника, мора бити реформисан да би задовољио стандарде ЕУ. У нужне реформе спадају оне чији је циљ ограничавање бескрајно еластичне надлежности коју Суд БиХ себи приписује и формирање независног суда који би одлучивао о жалбама. Исто тако, Суд је лишен независности у раду и често је предмет утицаја од стране СДА у политичке сврхе, на шта се међународни званичници и невладине организације често критички осврћу. Представници ЕУ сагласни су са Републиком Српском да постоји потреба за овим реформама. Систем Високог судског и тужилачког савјета

(ВСТС), друга противправна креација високог представника, мора бити реформисан ради усклађивања са уставном структуром БиХ, европским стандардима и праксом демократских федералних држава. Ове институције не постоје у Уставу БиХ, него су формиране одлукама и политичком присилом високог представника, уз подршку Бошњака, ради противправне централизације судске власти. Република Српска залаже се за реформе правосуђа БиХ у оквиру структурисаног дијалога са ЕУ о правосуђу од 2011. године; међутим, бошњачки званичници непопустљиво блокирају све предложене реформе, укључујући и оне које су задобиле подршку експерата ЕУ.

VII. Европски званичници и новинари изражавају све већу забринутост због све озбиљније пријетње коју представљају цихадисти у БиХ.

Бојазни због претварања БиХ у уточиште терориста све су присутније међу европским званичницима и новинарима. СДА је помогла да се БиХ претвори у сигурно уточиште цихадиста, који пријете БиХ, Европи и остатку свијета. Доследно својој исламистичкој идеологији, СДА је током рата позвала муџахедине у БиХ и наставила да одржава тијесне везе са радикалним исламистима. У недавној анализи, њемачки *Дер Шпигл* (Der Spiegel) написао је за БиХ: „Њемачки истражиоци сматрају да у Босни има десетак мјеста на којима су селефије - сљедбеници тврдокорног сунитског тумачења ислама - окупиле радикале, без икаквог узнемиравања од стране органа власти“.⁴

VIII. Ниво БиХ опструира спровођење Реформске агенде за европске интеграције.

Република Српска наставила је да доказује своју опредјељеност за европске интеграције БиХ испуњавањем свих својих обавеза из Реформске агенде. Нажалост, институције на нивоу БиХ нису испуниле своје обавезе, као што је усвајање новог закона о акцизама. Упркос неиспуњавању обавеза на нивоу БиХ, Република Српска наставиће да снажно подржава Реформску агенду и ради на постизању сагласности о свим питањима која се тичу Реформске агенде у складу са уставним надлежностима Републике Српске.

VIII. Међународна заједница треба да поштује Дејтонски споразум и суверенитет БиХ.

Република Српска тражи од пријатеља БиХ у међународној заједници да поштују Дејтонски споразум и суверенитет БиХ. Међународна заједница треба да подржи реформе са циљем враћања дејтонске структуре, да се суздржи од уплитања у унутрашњу политику БиХ и затвори Канцеларију високог представника, чије је постојање неспојиво са суверенитетом БиХ и њеним чланством у Европској унији. Поред тога, Савјет безбједности треба да престане са примјеном Поглавља VII Повеље УН.

Република Српска остаје опредјељена за Дејтонски споразум, Реформску агенду и друге реформе на унапређењу благостања њених грађана.

⁴ Walter Mayr, *Sharia Villages: Bosnia's Islamic State Problem*, DER SPIEGEL, 5. април 2016.

I. Субверзија дејтонског система

1. Република Српска је одређена за БиХ како је уређена у Уставу БиХ, тј. Анексу 4. Дејтонског споразума. Нажалост, непосредно након потписивања Дејтонског споразума, високо децентрализована политичка структура БиХ успостављена Уставом БиХ противправно је замијењена дисфункционалном централизованом државом. Високи представник, чија функција је уведена Дејтонским споразумом, годинама је, путем незаконитих одлука и присилом, давао бошњачким странкама у БиХ - превасходно СДА - управо оно што је концепт Дејтонског споразума требало да спријечи: централизовану државу коју Бошњаци - као најбројнији конститутивни народ у БиХ - могу контролисати на уштрб осталих конститутивних народа у БиХ.

2. Високи представник централизовао је БиХ дјелимично примјеном самопрокламованих „бонских овлашћења“ којима је доносио законе, амандмане на уставе и изрицао казне изван суда. Ова диктаторска овлашћења су правно апсурдна повреда суверенитета БиХ и права њених грађана. Бивши британски амбасадор у БиХ Чарлс Крофорд, који је помогао у креирању „бонских овлашћења“, признао је да „бонска овлашћења немају никакав стваран правни основ“.⁵

3. Када није доносио законе одлукама или кажњавао појединце без дужног процеса, високи представник присиљавао је званичнике БиХ на послушност, између осталог и пријетњама смјеном и забраном рада у јавној служби. Како је високи представник Педи Ешдаун недавно признао у свједочењу пред Парламентом Велике Британије, требало је „доста завртања руку“ да би политичари БиХ прихватили мјере које су ишле "изван Дејтона".⁶ Помињући европског комесара за спољне односе Криса Патена и генералног секретара НАТО-а генерала Џорџа Робертсона, Ешдаун је рекао: "И користили смо их прилично брутално".⁷

4. Како посљедњих година моћ високог представника јењава, СДА користи своју доминацију у институцијама БиХ, попут незаконито формираног Суда и Тужилаштва БиХ, да у још већој мјери подрије фундаментална права Срба и Хрвата и аутономију два ентитета, која је гарантована Дејтонским споразумом. Скорији примјер, о ком говоримо у Дијелу III, је покушај СДА да преко Суда БиХ противправно одузме јавну имовину Републици Српској и укњижи је на БиХ. Уставни суд БиХ, са страним судијама, често је коришћен као политички инструмент за противправно мијењање дејтонске структуре.

II. Уставни суд БиХ мора бити реформисан.

5. Уставни суд БиХ мора бити реформисан уколико БиХ жели да постане суверена држава у пуном смислу те ријечи и напредује на путу европских интеграција. Три од девет

⁵ Charles Crawford, *Bosnia: the Bonn Powers Crawl Away to Die*, видјети на адреси: charlescrawford.biz/2011/07/05/bosnia-the-bonn-powers-crawl-away-to-die/ (курзив додат).

⁶ Свједочење се може наћи на адреси: www.parliamentlive.tv/Event/Index/a4551237-3e0f-4c02-afbe-8c0cefa94948.

⁷ *Id.*

судија Уставног суда БиХ су странци које је именовано председник Европског суда за људска права, без сагласности домаћих институција. Ниједна друга суверена држава у свијету у свом уставном суду нема мјеста резервисана за стране судије, а каколи судије које је именовано страни судија појединачно без обавезе сагласности дате земље на именовање.

6. Стране судије биле су привремена мјера, чија сврха никада није била дугорочна. Одредбе Устава БиХ показују да је намјера страна била да странци буду привремено својство Суда и да се након пет година донесе закон којим ће бити замијењени. Нажалост, СДА и друге бошњачке странке блокирале су све законе којима би се стране судије замијениле држављанима БиХ. Желе да стране судије остану зато што сасвим поуздано гласају у прилог централизацији БиХ, без обзира на уставни меритум датог предмета.

А. Уставни суд нема легитимитет.

7. Најбитнији елемент сваког суда који врши судску ревизију је легитимитет у јавности. Без тог легитимитета, јавност неће прихватити судске одлуке, нарочито не оне којима се поништавају закони које су донијеле демократски изабране институције. Легитимитет Уставног суда тешко је нарушен присуством страних судија, одсуством независности Суда и политичким савезништвом страних и бошњачких судија који служе агенди високог представника и СДА.

1. Присуство страних судија у Уставном суду БиХ подрива легитимитет Суда.

8. Уставни суд БиХ имаће дефицит легитимитета све док се у његовом саставу налазе судије које - поред тога што немају демократски легитимитет - нису чак ни држављани БиХ, нити говоре језике земље. Што је још горе, именовано их је страни судија без обавезе да сагласност на именовање дају институције БиХ.

9. У недавно објављеном чланку о Уставном суду БиХ, Стефан Грацијадеи (Stefan Graziadei) са Универзитета у Антверпу истиче да стране судије „нису студирале домаће право, често не познају језик земље, а као држављани друге земље неспремни су да поштују врховни закон земље са којом их не веже спона држављанства“. ⁸ Поред тога, како истиче Тим Поттије (Tim Potier), присуство страних судија у највишем суду једне земље спречава дато друштво да има власништво над уставом и системом.⁹

10. У једној студији Уставног Суда БиХ, коју је 2016. године објавио сарајевски Аналитика Центар за друштвена истраживања, за стране судије се каже сљедеће: „Иако се слажу да је та одредба испрва имала своје оправдање, већина наших саговорника данас сматра да је та значајка непотребна већ готово двадесет година, а један стручњак за устав примјећује да је хибридизација Уставног суда БиХ "понижавајућа", док је први председник

⁸ Stefan Graziadei, *Six models for Reforming the Selection of Judges to the BiH Constitutional Court*, Centre for Southeast European Studies, Working Paper No. 14 (јануар 2016) под 5 (фусноте изностављене).

⁹ *Budu, Making an Even Number Odd: Deadlock-Avoiding in a Reunified Cyprus Supreme Court*, JOURNAL ON ETHNOPOLITICS AND MINORITY ISSUES IN EUROPE, Vol. 7 (2008), под 4.

Суда из постдејтонског периода у њој видио "елементе протектората"¹⁰.

2. Судије Уставног суда и академска заједница признају да се Суд покорава високом представнику и његовој агенди, умјесто да буде независан, како то налаже закон.

11. Легитимитет Уставног суда тешко је нарушен његовом сервилношћу према високом представнику.

12. Бивши страни судија, аустријски професор Јозеф Марко, признао је након одласка из Уставног суда:

Цјелокупан систем почива на прећутној сагласности између Суда и високог представника да ће Суд у вршењу својих надлежности за оцјену уставности законских аката, без обзира на то од кога потичу, *увијек потврдити меритум његових закона*, као што се може видјети из ових пресуда.¹¹

13. Како Аналитика примјеђује у својој студији Уставног суда: „Суд није испитивао правну основу коју је високи представник навео као утемељење својих поступака, већ их је некритички прихватио“.¹²

14. Високи представник обезбјеђује сервилност Уставног суда БиХ на неколико начина; међутим, најотвореније уплитање у рад Уставног суда је наредба из 2006. године - која је још увијек на снази - да ниједан суд не смије да не потврди ниједну одлуку високог представника. Након што је Уставни суд у својој одлуци из 2006. истакао да појединцима мора бити дата могућност да уложе жалбу против вансудских казни донесених одлуком високог представника, високи представник одговорио је одлуком којом је поништио ову одлуку Суда. Одлука, коју високи представник никада није повукао, такође забрањује сваки поступак пред Уставним или било којим судом којим се „на било који начин оспорава било која одлука високог представника“.¹³

¹⁰ Недим Куленовић, *Суд као креатор политика?: Улога и ефекти Уставног суда Босне и Херцеговине у демократској транзицији и консолидацији*, Аналитика Центар за друштвена истраживања, 2016 („Аналитика“), стр. 15.

¹¹ JOSEPH MARKO, FIVE YEARS OF CONSTITUTIONAL JURISPRUDENCE IN BOSNIA AND HERZEGOVINA, EUROPEAN DIVERSITY AND AUTONOMY PAPERS (јули 2004), стр. 18 (курзив додат).

¹² Недим Куленовић, *Суд као креатор политика?: Улога и ефекти Уставног суда Босне и Херцеговине у демократској транзицији и консолидацији*, Аналитика Центар за друштвена истраживања, 2016 („Аналитика“), стр. 15.

¹³ Канцеларија високог представника (ОХР), Наредба о спровођењу Одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине у апелацији Милорада Билбије и др. бр. АП-953/05, 23. март 2007. (курзив додат).

3. Уставни суд БиХ оштро критикују правни и политички експерти као политички инструмент који се користи за противправну измјену дејтонске структуре.

15. Дефицит легитимитета Уставног суда БиХ погоршава његова политичка природа, укључујући и дугогодишње савезништво тројице страних судија и двојице судија из реда Бошњака, који често надгласавају српске и хрватске судије у Суду у круцијалним предметима.

16. Како недавно пише *Balkan Insight*, „три гласа страних судија, заједно са гласовима два Бошњака, често су била одлучна, при чему су надгласавана двојица судија из реда Срба и двојица судија из реда Хрвата“.¹⁴ На сличан начин, Међународна кризна група каже: „Уставни суд БиХ упорно налаже Републици Српској да измијени свој устав и поред противљења обојице српских (а често и хрватских) судија ...“.¹⁵ Заиста, у *све и једном случају* у ком су се стране судије приклониле судијама из реда једног конститутивног народа и тако надгласале друге судије, увијек су гласале са судијама Бошњацима.¹⁶

17. Судије странци и Бошњаци гласају као блок зато што дијеле опередијеленост за политички програм високог представника и СДА са циљем неуставне централизације БиХ. Двојица судија Бошњака су бивши високопозиционирани званичници СДА.

18. Према Аналитициној студији Уставног суда, приступом суда „поплочан је пут за знатан трансфер надлежности на државни ниво и успоставу бројних нових институција . . .“.¹⁷ Студија закључује:

Чињеница да нити у једном од тих случајева из свог формативног периода Суд није стао на страну демократски изабраних представника већ на страну вануставне силе која намеће законе у домаћем правном систему, а све у циљу јачања централне државе и исправљања недостатака насталих усљед околности под којима је писан Устав, додатно указује на стварност активизма Суда и његову улогу креатора политике.¹⁸

19. Године 2010, Недим Адемовић, бивши шеф кабинета председника Уставног суда изјављује да је „уставноправни развој био искључиво посљедица међународног интервенционизма“.¹⁹ Похвалио се да је „Уставни суд БиХ једна од најуспјешнијих институција и пројеката у БиХ. Уставни суд БиХ дао је легитимитет многим наметнутим

¹⁴ Rodolfo Toe, *Bosnian Croats, Serbs Unite Against Foreign Judges*, BALKAN INSIGHT, 2. децембар 2015.

¹⁵ Међународна кризна група, *Шта жели Република Српска?* 6. октобар 2011, стр. 16.

¹⁶ Аналитика, стр. 16.

¹⁷ Аналитика, стр. 37.

¹⁸ Аналитика, стр. 24.

¹⁹ Интервју са Надимом Адемовићем, Ослобођење, 24. април 2010.

законима, успостављао је баланс између суверенитета БиХ и међународне управе".²⁰ Према Адемовићу, „уставноправно уређење не одговара формалном уставном тексту. Оно се интензивно развијало и мијењало од Дејтона до данас, а уставни текст није пратио ове промјене“.²¹

20. Стране судије подредиле су текст Устава политичком циљу централизације БиХ. Један бивши страни судија Суда признао је да је текст Устава "извор инспирације, а не детерминирајући фактор" у одлучивању у предметима.²²

21. Савезништво између страних и бошњачких судија резултирао је великим бројем чисто политичких и правно неутемељених одлука. Као што је америчка невладина организације Дом слободе (Freedom House) недавно објавила, одлука Уставног суда о Дану Републике из новембра 2015. године представља „примјер политизације правосуђа“.²³ Међутим, ова одлука само је један примјер савезништва страних и бошњачких судија, који су Суд претворили у политички инструмент СДА и других бошњачких странака.

22. Други истакнут примјер је одлука Суда, донесена гласовима 5 : 4, којом је подржано оснивање Суда БиХ од стране високог представника, упркос очигледној неуставности Суда. Како Кризна група сматра, „Дејтон је питања правосуђа додијелио ентитетима, осим државног Уставног суда“.²⁴ Упркос очигледној неуставности, Уставни суд је подржао закон одлуком донесеном гласовима 5:4, зато што су три стране судије Уставног суда гласале као блок заједно са двојицом бошњачких судија и заштитиле креацију високог представника. Један од тих судија касније је писао да је постојао „прећутан договор између Суда и високог представника да Суд . . . увијек потврђује меритум његових закона . . .“.²⁵

23. Поред легитимизације неуставне централизације БиХ, Уставни суд БиХ деградирао је уставне механизме заштите конститутивних народа БиХ. На примјер: Устав БиХ даје право представницима једног конститутивног народа да блокирају доношење закона тако што ће га прогласити деструктивним по витални национални интерес. Устав БиХ даје у надлежност Уставном суду БиХ оцјену таквог позивања на витални национални интерес само у погледу „процедуралне исправности“.²⁶ Пренебрегавајући јасне одредбе Устава БиХ, Уставни суд БиХ одлучује да оде даље од саме оцјене позивања на витални национални интерес у погледу „процедуралне исправности“ и да га, у највећем могућем

²⁰ *Id.*

²¹ *Id.*

²² Аналитика на 26.

²³ Freedom House, *Nations in Transition 2016 (Нације у транзицији 2016: Босна и Херцеговина)*, стр. 9.

²⁴ Међународна кризна група, *Будућност Босне и Херцеговине, 10. јули 2014.* („Извјештај МКГ-а из 2014"), стр. 27.

²⁵ JOSEPH MARKO, FIVE YEARS OF CONSTITUTIONAL JURISPRUDENCE IN BOSNIA AND HERZEGOVINA, EUROPEAN DIVERSITY AND AUTONOMY PAPERS (ЈУЛИ 2004), СТР. 18 (КУРЗИВ ДОДАТ).

²⁶ Устав БиХ, чл. IV(3)(ф).

степену, подвргне *оцјени суштине*.²⁷ Као резултат, позивање на витални национални интерес било је успјешно у свега 18% случајева.²⁸ Уставни суд БиХ, закључује Аналитика, „субвертира намјеру уставотворца у циљу олакшавања законодавне процедуре“.²⁹

В. БиХ не може постати чланица ЕУ све док у њеном Уставном суду сједи стране судије.

24. Реформа Уставног суда БиХ је од суштинског значаја ако БиХ жели да постане држава са пуним суверенитетом и чланица Европске уније. На приватним састанцима, званичници Европске уније јасно су ставили до знања да БиХ не може постати чланица ЕУ све док у њеном Уставном суду сједи стране судије. Како објашњавамо у даљем тексту, присуство страних судија у највишем суду БиХ неспојиво је са суверенитетом БиХ и, како је тадашњи комесар за проширење ЕУ Оли Рен рекао у свом говору у Парламентарној скупштини БиХ 2009. године, „не постоји начин да квазипротекторат уђе у Европску унију“.³⁰

25. Даље присуство страних судија неподударно је Поглављу 23 - Правосуђе и фундаментална права - европске правне тековине као скупа прописа са којима земља кандидат мора да се усклади да би постала држава чланица. Европска комисија конкретно наводи да усклађивање са Поглављем 23. налаже „устостављање независног и ефикасног правосуђа, што захтијева чврсту одређеност за елиминисање спољних утицаја на правосуђе“. *Присуство страних судија у Уставном суду БиХ, дакле, неспојиво је са приступањем БиХ Европској унији*.³¹

26. У Препоруци Савјета ЕУ бр. СМ/Рес(2010)12 наводи се да „судије, као дио друштва ком служе, не могу ефективно дијелити правду без повјерења јавности. Треба да се упознају са очекивањима које друштво има од правосуђа и приговорима на његово функционисање“.³² Стране судије тешко да су дио друштва БиХ, зато што, осим тога што су страни држављани, живе у иностранству, раде на страном језику и суде у ограниченом броју предмета.

С. Уставни суд са страним судијама опречан је суверености и демократији.

27. Присуство страних судија у Уставном суду БиХ неспојиво је са суверенитетом БиХ.

²⁷ Аналитика, стр. 31.

²⁸ *Id.*

²⁹ *Id.*

³⁰ Оли Рен, комесар за проширење Европске уније, [Towards a European Era for Bosnia and Herzegovina: The Way Ahead](#), обраћање Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, 24. јули 2009.

³¹ Европска комисија, Европска сусједска политика и преговори о проширењу, *Поглавља европске правне тековине*, СОРМ (2017).

³² Савјет Европе, Препорука бр. СМ/Рес(2010)12 Комитета министара држава чланица о судијама: независност, ефикасност и одговорности, чл. 20 (17. новембар 2010).

28. Како примјећује професор Роберт Хајден (Robert Hayden), улога страних судија у Уставном суду „наравно, подрива суверенитет Босне и Херцеговине пошто надлежност за доношење одлука да људима који не могу, према уставу, имати држављанство земље“.³³

29. Пишући у Уставном суду БиХ, Стефан Грацијадеи са Универзитета у Антверпу примјећује:

Још у већој мјери је са националним суверенитетом неспојива идеја да међународне судије могу да сједе у националним судовима највише инстанце: „Због доктрине државног суверенитета, звучи незамисливо да страни држављани треба да сједе у врховном суду или уставном суду друге земље“. Ово је нарочито тачно зато што се ови судови налазе на граници између политике и права: имају надлежност да оцјењују законе, који почивају на вољи народа, у односу на национални устав.³⁴

30. Чак и недавно пензионисани страни судија, Констанца Грев (Constance Grewe) признаје да се „присуство страних судија може сматрати уплитањем у унутрашње послове“ или „покушајем супервизије“.³⁵ Овдје се управо о томе и ради.

31. Присуство страних судија у Уставном суду БиХ неспојиво је са демократијом у БиХ. Како је примијећено на једном међународном стручном панелу на Кипру, „ставити коначну одлуку уз руке страног држављанина у тако суштински значајном органу као што је врховни суд и други судови у потпуној је контрадикцији са демократијом“.³⁶

D. Сви српски и хрватски лидери подржавају укидање страних судијских мјеста у Уставном суду БиХ, али су у томе спријечени зато што бошњачки лидери не желе да изгубе овај политички инструмент.

32. Устав БиХ даје овлашћење Парламентарној скупштини БиХ да донесе нови закон којим би се стране судије замијениле након истека петогодишњег периода од дана њиховог првог именовања, односно 1996. године.³⁷ Све српске и хрватске политичке странке у БиХ уједињене су у подршци да се стране судије Уставног суда БиХ замијене држављанима

³³ ROBERT M. HAYDEN, BLUEPRINTS FOR A HOUSE DIVIDED: THE CONSTITUTIONAL LOGIC OF THE YUGOSLAV CONFLICTS (1999) 131.

³⁴ Graziadei, стр. 4 (цитат из Joseph Marko, 'Foreign Judges: A European Perspective', у *Hong Kong's Court of Final Appeal: The Development of the Law in China's Hong Kong*, уредници Simon Young и Yash Ghai (New York: CUP, 2014), пар. 637-65 (стр. 637)). (фусноте изостављене).

³⁵ Constance Grewe и Michael Riegner, *Internationalized Constitutionalism in Ethnically Divided Societies: Bosnia-Herzegovina and Kosovo Compared*, MAX PLANCK YEARBOOK OF UNITED NATIONS LAW, Vol. 15, стр. 41.

³⁶ Међународни стручни панел који је сазвао Одбора за европско рјешење на Кипру, *A principled basis for a just and lasting Cyprus settlement in the light of International and European Law*, 2005 (цитирано из Graziadei, стр. 4).

³⁷ Устав БиХ, члан VI(1)(д).

БиХ.³⁸ Као што је предсједавајући Хрватског народног сабора, који представља све хрватске странке, недавно рекао, „двадесет година након рата, грађани Босне спремни су да преузму пуну контролу над овим судом“. Дана 20. децембра 2016. године, лидери СНСД-а и ХДЗ-а, највеће српске и највеће хрватске странке у БиХ, најавили су да њихове странке заједнички припремају нови закон о Уставном суду.³⁹ Нажалост, СДА одбија реформу Уставног суда БиХ и доношење новог закона зато што не жели да раскине савез бивших челника СДА и страних чланова Суда који га контролишу.

III. Тежња Бошњака да се дочепају имовине Републике Српске коју користе Оружане снаге БиХ је противправна и дестабилишућа.

A. Најновије одлуке Суда БиХ и Уставног суда БиХ о војној имовини правно су неодбрањиве и политички мотивисане.

33. У одлуци у предмету *Хан Пијесак*, Суд БиХ сматра да званичници Републике Српске морају укњижити државну имовину коју користе Оружане снаге БиХ на Министарство одбране БиХ. У јулу 2017. године, Уставни суд БиХ погрешно је закључио да одлуком у предмету *Хан Пијесак* није прекршено право Републике Српске на правичан поступак. Не постоји правни основ за одлуку Суда БиХ у предмету *Хан Пијесак*. Овај предмет је дио настојања СДА да искористи судове на нивоу БиХ као политичке инструменте и пренесе сву државну имовину са ентитета на БиХ са циљем да се заобиђу законски услови који важе за књижење државне имовине. Циљ СДА је даља централизација надлежности и контроле, у склопу дугогодишњих настојања да се подрију дејтонски механизми заштите и структура на рачун и уз кршење уставом заштићених права ентитета која су им дата Дејтонским споразумом.

1. Споразум о сукцесији не даје основ за књижење државне имовине на име БиХ.

34. Одлука у предмету *Хан Пијесак* почива не неутемељеној тврдњи да Споразум о питањима сукцесије бивших југословенских република из 2001. године нивоу БиХ даје власништво над државном имовином. Споразум о сукцесији, правни историјат и пракса у погледу државне имовине од дана његовог потписивања до данас показују да је ова тврдња нетачна.

35. Прије Споразума о сукцесији, Савезна Република Југославија (СРЈ) сматрала је да, као једина држава наследица Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ), задржава право на сву имовину СФРЈ, а БиХ је имала обавезу да исплати накнаду за сву државну имовину коју намјерава да задржи или користи. Према Споразуму о сукцесији из 2001. године, непокретна државна имовина СФРЈ требало је да „пређе на државу сукцесора на чијој територији се та имовина налази“.⁴⁰ Пренос ове државне имовине

³⁸ Rodolfo Toe, *Bosnian Croats, Serbs Unite Against Foreign Judges*, BALKAN INSIGHT, 2. децембар 2015.

³⁹ Данијел Ковачевић, *Bosnian Serbs Threaten Showdown over Foreign Judges*, BIRN, 20. децембар 2016.

⁴⁰ Споразум о питањима сукцесије, Прилог А, чл. 2(1).

био би извршен без накнаде СРЈ, осим у случају да се све стране Споразума о сукцесији сагласе да надокнада треба да буде плаћена.⁴¹

36. У Споразуму о сукцесији не покушава се уредити, нити се уређује, подјела државне имовине у оквиру државе сукцесора на коју се та имовина преноси, него се државна имовина СФРЈ расподјељује међу државама сукцесорима.⁴² Другачије поступање представљало би јасно удаљавање од начела међународног права која се тичу суверене равноправности и резервисаног домена домаћег права. Предмет и сврха Споразума је договор о подјели имовине бивше СФРЈ међу државама сукцесорима. Након преноса територије на државу сукцесора по основу међународног уговора, власништво над том имовином унутар државе на коју је имовина пренесена представља питање домаћег права.⁴³

37. Споразум о сукцесији потписан је 29. јуна 2001. године, али су преговори трајали од 1992. године. Исте стране које су биле укључене у преговоре о сукцесији биле су укључене у преговоре који су резултирали Дејтонским споразумом. Да су аутори Дејтонског споразума намјеравали да власништво над имовином државе сукцесора додијеле нивоу БиХ, ту намјеру би јасно навели у Дејтонском споразуму.

38. Правни историјат и пракса у погледу државне имовине, укључујући одлуке Уставног суда, такође показују да је став из одлуке у предмету *Хан Пијесак* погрешан.

39. Године 2007, Уставни суд БиХ потврђује уставност⁴⁴ закона о приватизацији БиХ из 1999. године, који „изричито уважава право ентитета да приватизују предузећа и банке који нису у приватном власништву, а налазе се на њиховој територији“.⁴⁵ Уставни суд БиХ одбацује тврдњу да Закон о приватизацији, уважавајући право ентитета да приватизују имовину на својој територији, крши својинска права БиХ.

40. Од Споразума о сукцесији прошло је шеснаест година, без икаквих амандмана или покушаја да се одредбе Закона о приватизацији измијене у погледу имовинских права ентитета. Ово даље показује да Споразум о сукцесији нема никакво дејство у погледу власништва над државном имовином у БиХ.

41. Чињеница да Споразум о сукцесији нивоу БиХ не даје никакво власништво над државном имовином евидентна је и у законима високог представника о привременој забрани располагања државном имовином, који су први пут наметнути у марту 2005. године. Ти закони су: „Закон о привременој забрани располагања државном имовином Федерације БиХ“ и „Закон о привременој забрани располагања имовином Републике

⁴¹ Споразум о питањима сукцесије, Прилог А, чл. 8(2).

⁴² Видјети Споразум о питањима сукцесије, преамбула, став 3.

⁴³ Видјети IAN BROWNLIE, PRINCIPLES OF PUBLIC INTERNATIONAL LAW (5. издање) стр. 652, и цитирани извори.

⁴⁴ Мухамед Ибрахимовић, Одлука о допуштености и меритуму, Уставни суд Босне и Херцеговине, предмет бр. У-19, 3. март 2007. године

⁴⁵ Оквирни закон о приватизацији предузећа и банака у Босни и Херцеговини (Службени гласник Босне и Херцеговине бр. 14/98 и 12/99).

Српске“. Наслов и одредбе ових закона показују да је високи представник сматрао да државна имовина пренесена са СФРЈ у складу са Споразумом о сукцесији није *per se* имовина нивоа БиХ. Само уважавање да су потребна два засебна закона о државној имовини Федерације и Републике Српске доказује овај став.

42. У својим одлукама којима уводи законе о забрани располагања државном имовином, високи представник не тврди, било изричито или конклюдентно, да Споразум о сукцесији, закључен између држава сукцесора пет година раније, додјељује имовину бивше Југославије - до чијег распада је дошло неколико година раније – заједничким институцијама на нивоу БиХ, а не ентитетима. Да је то било дејство Споразума о сукцесији, не би ни било потребе да високи представник одлукама привремено забрани располагање државном имовином Федерације БиХ и Републике Српске - та се имовина једноставно не би ни сматрала власништвом ентитета.

43. У писму јавном правобраниоцу БиХ од 29. октобра 2010. године, чак и високи представник Валентин Инцко пише да Споразум о сукцесији уређује само власничка права међународно признатих држава, дакле - у одсуству релевантног закона или одлуке Уставног суда БиХ - *не може послужити као правни основ за прекњижавање имовине на БиХ*. Међутим, одлука у предмету *Хан Пијесак* настоји да искористи Споразум о сукцесији управо у ту сврху.

2. Одлука у предмету *Хан Пијесак* супротна је законима БиХ.

44. Законима о привременој забрани располагања државном имовином, који су још увијек на снази, забрањује се располагање државном имовином све до "ступања на снагу" закона који ће донијети Парламентарна скупштина БиХ, а који ће уредити располагање овом имовином. Настојања да се државна имовина, укључујући војну имовину укњижи - осим дјеловањем Парламентарне скупштине - представљају повреду важећих закона о привременој забрани располагања државном имовином.

45. Високи представник измијенио је законе о привременој забрани располагања државном имовином 29. септембра 2006. године и изузео „дио државне имовине који ће се и даље користити у војне сврхе, у складу са чл. 71-74. Закона о одбрани БиХ“. Међутим, апелационо вијеће у предмету *Хан Пијесак* признало је да није потписан уговор о преносу права на имовину у складу са чланом 73. Закона о одбрани. Дакле, овај изузетак не важи, а покушај у одлуци *Хан Пијесак* да се располаже предметном имовином је противправан. Уз то, према члану 73. Закона о одбрани БиХ, који је усвојен 2005. године, располагање војном имовином могуће је само на основу споразума ентитетских влада. Ово је такође доказ да се државна имовина не сматра имовином БиХ него ентитета.

3. Одлука *Хан Пијесак* супротна је одлуци Уставног суда БиХ о државној имовини.

46. У Одлуци Уставног суда БиХ из 2012. године (бр. У-1/11) каже се да питање расподеле државне имовине „још увијек није ријешено“ и да Парламентарна скупштина БиХ има искључиво право да расподељује државну имовину. Надаље, Уставни суд БиХ сматра да приликом подјеле Парламентарна скупштина БиХ мора „узети у обзир интересе

и потребе ентитета“. Парламентарна скупштина БиХ није додијелила државну имовину у предмету *Хан Пијесак*. Дакле, настојање да се предметна имовина додијели нивоу БиХ евидентно је супротно ставовима из одлуке Уставног суда БиХ бр. У-1/11.

а) У одлуци Уставног суда У-1/11 не каже се да је ниво БиХ титулар државне имовине.

47. У одлуци Уставног суда У-1/11 каже се да је титулар државне имовине „држава БиХ“. ⁴⁶ Према анализи Уставног суда БиХ, међутим, овакав став не значи да је титулар државне имовине ниво власти БиХ. Разлог овоме је, како се истиче у одлуци, да „израз "Босна и Херцеговина" некада означава државу у својој цјелокупности, глобални систем који обухвата централне институције и ентитете (тако, на примјер, у члану I(1)), а некада означава виши ниво власти насупротив нижих нивоа који представљају ентитети“. Другим ријечима, имовина „државе БиХ“ може једнако да означава имовину централних институција и ентитета. Суд наглашава да питање располагања државном имовином „још није ријешено“. ⁴⁷ Да је Уставни суд хтио да каже да је титулар државне имовине ниво БиХ, Суд би сматрао да је то питање ријешено, а то евидентно није учинио. ⁴⁸

48. Умјесто тога, Уставни суд, како објашњавамо у даљем тексту, сматра да Парламентарна скупштина БиХ има искључиву надлежност за рјешавање питања подјеле државне имовине. У истој одлуци Суд даје „позитивну обавезу“ Парламентарној скупштини БиХ да „узме у обзир интересе и потребе ентитета тако да могу дјелотворно обављати јавну власт која је повезана са њиховим надлежностима“. ⁴⁹ Да је Уставни суд хтио да каже да је ниво БиХ титулар државне имовине, Парламентарној скупштини БиХ не би дао таква ограничења у погледу подјеле имовине.

б) Одлуком у предмету *Хан Пијесак* занемарује се став Уставног суда да Парламентарна скупштина БиХ има искључиву надлежност за подјелу државне имовине и да има позитивну обавезу да уважи потребе ентитета.

49. У одлуци У-1/11, Уставни суд је пресудио да је искључива надлежност за уређивање питања државне имовине дата Парламентарној скупштини БиХ чланом IV(4)(е) Устава БиХ. Уставни суд такође сматра да „постоји истинска потреба и позитивна обавеза“ Парламентарне скупштине БиХ да ријешити питање подјеле државне имовине „што је могуће прије“. ⁵⁰ Међутим, након одлуке У-1/11, Парламентарна скупштина БиХ није донијела закон о подјели државне имовине.

50. Уставни суд БиХ такође сматра да Устав БиХ садржи одређене стриктне

⁴⁶ У 1/11, Одлука о допуштености и меритуму, Уставни суд БиХ, 13. јули 2012. („Одлука о државној имовини“), став 80.

⁴⁷ *Id.* у ставу 84.

⁴⁸ *Id.* у ставу 72.

⁴⁹ *Id.* у ставу 83.

⁵⁰ *Id.* у ставу 84.

квалификације и стандарде о подјели државне имовине од стране Парламентарне скупштине БиХ.⁵¹ Парламентарна скупштина БиХ, како сматра Уставни суд БиХ, има „позитивну обавезу . . . да узме у обзир, приликом извршавања ове обавезе, уставноправно уређење БиХ“.⁵² У ову позитивну обавезу спада и „поштовање надлежности ентитета и њихова заштита, с обзиром на чињеницу да Устав БиХ . . . штити надлежности и државе и ентитета и подржава концепт дјелотворног вршења наведених надлежности“.⁵³ Уставни суд БиХ сматра да Парламентарна скупштина БиХ, приликом уређивања државне имовине, мора „узети у обзир интересе и потребе ентитета тако да могу дјелотворно обављати јавну власт која је повезана са њиховим надлежностима“.⁵⁴

51. У одлуци *Хан Пијесак*, ставом да је државна имовина већ подијељена, пренебрегава се став Уставног суда БиХ. Конкретно, одлука *Хан Пијесак* контрадикторна је ставу Суда да питање државне имовине још увијек није ријешено, да само Парламентарна скупштина БиХ има надлежност за подјелу државне имовине и да Скупштина мора узети у обзир интересе ентитета приликом вршења наведене надлежности.

4. Одлука у предмету *Хан Пијесак* супротна је Дејтонском мировном споразуму и Уставу БиХ.

52. Члан I(3) Устава БиХ каже да БиХ чине „два ентитета, Федерација Босне и Херцеговине и Република Српска“. Дакле, БиХ нема своју територију, него територије два ентитета чине територију БиХ. Ово је очигледно у разграничењу из Дејтонског споразума, гдје 49% територије бивше Социјалистичке Републике Босне и Херцеговине припада Републици Српској, а 51% припада Федерацији БиХ. Преносом дијела територије Републике Српске на БиХ директно би се смањио проценат територије који према Дејтонском споразуму припада Републици Српској.

53. Тврдње да одредба Устава о „континуитету“ државну имовину додјељује нивоу БиХ немају основ. Уважавање континуитета „Републике Босне и Херцеговине“ под званичним називом „Босна и Херцеговина“ у члану 1. Устава БиХ ирелевантно је за питање да ли је државна имовина додијељена нивоу БиХ или ентитетима. У истој реченици у којој се констатује да БиХ „наставља постојање као држава“ одмах се поставља услов да је тај континуитет „са измијењеном интерном структуром како је овдје уређена“.

54. Континуитет државе сâм по себи не уређује коју ће имовину институције на нивоу БиХ, за разлику од других агенција и инструмената БиХ и ентитета, имати у власништву. Поред многих питања која су предмет међународног уговора који обавезује БиХ, као што су питања из Анекса 9. (Јавна предузећа) и 5. (Арбитража) Дејтонског споразума, начин рјешавања државне имовине након преноса са СФРЈ на државе сукцесоре, према Споразуму о сукцесији, представља питање домаћег права БиХ, укључујући Устав БиХ.

⁵¹ *Id.* у ставу 83-84.

⁵² *Id.* у ставу 83.

⁵³ *Id.*

⁵⁴ *Id.*

5. Одлука у предмету *Хан Пијесак* супротна је законима Републике Српске.

55. Књижење имовине у Републици Српској детаљно је уређено бројним међусобно усклађеним законима: Законом о стварним правима Републике Српске, Законом о земљишним књигама Републике Српске, Законом о премјеру и катастру непокретности Републике Српске и подзаконским актима. Ови закони и подзаконски акти прецизно наводе инструменте на основу којих је књижење имовине могуће. Службеници задужени за књижење имовине имају законску обавезу да их поштују. Поштујући ове законе и утврдивши да Министарство одбране БиХ није доставило нужан законски основ за књижење, Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске и судови Републике Српске уредно су одбили захтјеве Министарства одбране БиХ да се имовина у Хан Пијеску укњижи као његово власништво.

В. Покушај преноса државне имовине у власништво БиХ је дио настојања СДА да подрије Републику Српску.

56. Као што је већ речено, политичка историја БиХ од Дејтонског споразума углавном се врти око настојања СДА да неуставно централизује власт у Сарајеву на рачун Републике Српске и њених грађана. СДА се годинама ослањала на Канцеларију високог представника, која је спроводила овај програм незаконитим одлукама и присилом. Одскора, како међународна подршка присвојеним диктаторским овлашћењима високог представника јењава, СДА се ослања на своју доминацију у институцијама правосуђа на нивоу БиХ. Ту спадају Суд БиХ и Тужилаштво БиХ, које је незаконито основао високи представник, и Уставни суд БиХ. Одлука у предмету *Хан Пијесак*, настојањем да се имовина Републике Српске пренесе на Министарство одбране БиХ, припада перманентном плану СДА да подрије и ослаби Републику Српску.

С. Књижење војне имовине на БиХ је потпуно излишно.

57. Заговорници књижења имовине Републике Српске на БиХ - Министарство одбране сматрају да је то нужно да би БиХ постала чланица НАТО-а. Став да је за крајње упитно потенцијално чланство БиХ у НАТО-у потребно књижење имовине на Министарство БиХ тек је пуки изговор.

58. Одлука министара спољних послова држава чланица НАТО-а из 2010. године да се Акциони план за чланство БиХ у НАТО (МАП) услови књижењем војне имовине на БиХ била је политичка одлука донесена на захтјев бошњачких политичара који су настојали да дођу до предности у дугогодишњем спору о власништву над државном имовином. Ова одлука представља непримјерено уплитање у унутрашња питања БиХ гдје је, сврставањем против Републике Српске, подрила углед НАТО-а у овом ентитету.

59. Међутим, не постоји разлог да НАТО не одустане од своје одлуке из 2010. године, која је сасвим непотребна. Услови за књижење имовине немају никакве везе са способношћу БиХ да задовољи обавезе које имају чланице НАТО-а или са оперативним захтјевима НАТО-а. Република Српска већ је дозволила Министарству одбране БиХ да користи сву војну имовину која му је потребна. Са практичног становишта, нема разлике да

ли НАТО оперише на имовини у власништву БиХ или на имовини у власништву ентитета, нарочито када је ентитет Министарству одбране БиХ дао право да ту имовину користи све док му је потребна.

60. У сваком случају, приступање БиХ НАТО-у у догледној будућности је мало вјероватно. Кључне чланице НАТО-а недавно су јасно ставиле до знања да у предстојећим годинама неће бити ширења Алијансе. Уз то, подршка приступању унутар БиХ није ни изблиза осигурана. Како је објашњено у дијелу IV, Народна скупштина Републике Српске прогласила је војну неутралност у односу на војне савезе све до евентуалног расписивања референдума, на ком би била донесена коначна одлука о овом питању.

D. Настојања да се кривично гоне државни службеници због неукњижавања војне имовине на БиХ су излишна, неоправдана и без преседана.

61. Поједини Бошњаци позивају БиХ да процесуира државне службенике Републике Српске уколико не укњиже имовину у Хан Пијеску на Министарство одбране БиХ. Такво процесуирање било би равно политици кажњавања, непотребно, неоправдано и без преседана. Исто тако, било би и непотребно зато што, како је већ речено, Република Српска већ дозвољава Министарству одбране БиХ да користи сву војну имовину која му је потребна. Процесуирање у случају *Хан Пијесак* било би и неоправдано зато што је, између осталог, судска одлука неспроводива. Одлука говори о праву власништва, али за дате парцеле не постоје земљишне књиге. Поред тога, одлуком се тражи да имовина буде укњижена у нову земљишно-књижну евиденцију, која још увијек није формирана. Кажњавање државних службеника као криминалаца у оваквим околностима - уз могућа озбиљна ограничења њихових основних права - било би драконска мјера, те донијело слике режима у којима влада безакоње.

62. Штавише, процесуирање државних службеника било би без преседана. У историји БиХ, нико никада раније није био оптужен за неспровођење неке одлуке Уставног суда БиХ, упркос чињеници да од 2004. године до данас, различити органи власти у БиХ нису извршили 91 одлуку тог суда. На примјер: одлука Уставног суда БиХ из 2010. године у којој се изборни систем за град Мостар проглашава неуставним није извршена, због чега грађани Мостара не могу да гласају на локалним изборима још од 2008. године. Настојања да се државни службеници Републике Српске кривично казне представљала би отворено селективно гоњење и доказ анимозитета према Републици Српској.

IV. Република Српска је с правом и исправно изразила свој став о чланству у НАТО-у и, евентуално, одржавању референдума о том питању.

63. Дана 18. октобра 2017. године, Народна скупштина Републике Српске усвојила је резолуцију о проглашењу војне неутралности „у односу на постојеће војне савезе све до евентуалног расписивања референдума, на ком би била донесена коначна одлука о овом питању“. Република Српска има пуно право да изрази свој став - и евентуално одржи референдум - о питању потенцијалног чланства БиХ у НАТО-у. БиХ се није, супротно неким тврдњама, правно обавезала на чланство у НАТО-у. Уставни органи БиХ нису ратификовали неопходан уговор са чланицама НАТО-а, нити је Акциони план за чланство

БиХ икада активиран.

А. Уставна улога Републике Српске у погледу уговора

64. Критичари Републике Српске тврде да Република Српска нема надлежност да доноси одлуке о потенцијалном чланству БиХ у НАТО-у. Овакве тврдње наставак су општег обрасца игнорисања или негирања права Републике Српске из Устава БиХ. Према Уставу БиХ, Народна скупштина Републике Српске има важну улогу у ратификацији уговора, а за приступање БиХ НАТО-у биће потребна ратификација протокола Сјеверноатлантског споразума из 1949. године.⁵⁵

65. Према Уставу БиХ, Предсједништво БиХ преговара и ратификује споразуме уз сагласност Парламентарне скупштине БиХ.⁵⁶ Према Уставу БиХ, „члан Предсједништва који се не слаже са неком одлуком Предсједништва може да изјави да је она веома штетна по виталне интересе ентитета за територију са које је изабран . . . Таква одлука одмах се упућује Народној скупштини Републике Српске, ако је такву изјаву дао члан са те територије . . .“.⁵⁷

66. Ова одредба Народној скупштини Републике Српске даје јасну уставну улогу у ратификацији уговора. Уколико би Предсједништво БиХ покушало да ратификује Сјеверноатлантски споразум - или било који уговор - питање ратификације могло би се наћи директно пред Народном скупштином Републике Српске. Примјерено је да Народна скупштина Републике Српске доноси резолуције у којима износи своје ставове о питањима од значаја за грађане Републике Српске и тражи мишљење грађана путем референдума. То је нарочито случај када је ријеч о питањима, као што су потенцијални уговори, која се могу наћи пред Народном скупштином Републике Српске.

67. Уставна улога Републике Српске у погледу уговора један је од разлога зашто је било примјерено да Народна скупштина Републике Српске донесе резолуцију о војној неутралности и зашто би било оправдано да Народна скупштина распише референдум на ком ће затражити мишљење грађана Републике Српске о овом питању.

68. Чак и да Народна скупштина нема ову уставну улогу, као што је неспорно има, јасно је да би референдум Републике Српске био у складу са правима која Република Српска ужива по основу Устава и Дејтонског споразума. Референдум би имао битну демократску улогу информисања чланова Парламентарне скупштине БиХ који представљају Републику Српску и члана Предсједништва БиХ из Републике Српске о ставу грађана Републике Српске о томе да ли Сјеверноатлантски споразум треба ратификовати и да ли би то било деструктивно по витални интерес Републике Српске. Референдуми о чланству у НАТО-у

⁵⁵ Види, *нпр.*, Протокол уз Сјеверноатлантски споразум из 1949. о приступању Црне Горе, 19. мај 2016.

⁵⁶ Устав БиХ, члан V-3(д).

⁵⁷ Устав БиХ, члан V-2(д).

одржани су у многим земљама које су разматрале могућност уласка у НАТО.⁵⁸

В. Закон о одбрани БиХ из 2005. године не обавезује БиХ на чланство у НАТО-у.

69. Како је већ објашњено, да би БиХ приступила НАТО-у, морала би да ратификује Сјеверноатлантски споразум из 1949. године. Међутим, неки званичници и критичари износе правно неутемељене тврдње да се БиХ већ правно обавезала на чланство у НАТО-у упркос чињеници да наведени споразум није ратификован. Указују на члан 84. Закона о одбрани БиХ, који гласи: Парламентарна скупштина, Савјет министара БиХ, Предсједништво, те сви субјекти одбране, у оквиру своје уставне и законске надлежности, провешће потребне активности за пријем Босне и Херцеговине у чланство НАТО-а".

70. Као што је већ објашњено, Устав БиХ каже да Предсједништво БиХ преговара и ратификује уговоре уз сагласност Парламентарне скупштине БиХ. Члан 84, у својим одредбама, не налаже ратификацију Сјеверноатлантског споразума. Овај члан је, како се чини, усмјерен на припремне кораке ка потенцијалном чланству. Међутим, чак и када би се члан 84. тумачио као налог у погледу ратификације, очигледно је да би такав налог био неуставан. Парламентарна скупштина БиХ не може доношењем закона Предсједништву БиХ одузети уставну надлежност за ратификацију уговора. Исто тако, ни Парламентарна скупштина БиХ не може, обичним законом, обавезати будући сазив Парламентарне скупштине да потврди ратификацију.

71. Дакле, БиХ није ни на који начин обавезана на чланство у НАТО-у. Када би БиХ била позвана да се придружи НАТО-у, њено чланство би и даље подлијегало одлуци Предсједништва БиХ о ратификацији (што укључује и потенцијално изјављивање "виталног интереса" од стране члана који се не слаже) и одлуци о потврђивању коју доноси Парламентарна скупштина БиХ. Резолуције Републике Српске и, потенцијално, референдум Републике Српске, допринијеле би правилној информисаности чланова ових институција БиХ приликом разматрања ратификације.

V. Правосуђе БиХ, још један политички инструмент који се користи за подривање Дејтона, узрок је значајне нестабилности; мора бити реформисано.

A. Тужилаштво БиХ служи политици, а не правди.

72. Тужилаштво БиХ је још једна институција коју СДА користи као политички инструмент. Тужилаштво БиХ слиједи дугогодишњи образац доношења истражних и тужилачких одлука којима удовољава жељама СДА. Чак је и замјеник шефа америчке мисије Николас М. Хил 2015. године примијетио да се „генерално сматра да је главни тужилац под великим утицајем бошњачких политичких снага“ и да постоје „притужбе да тужилаштво има превише тврдокорних сљедбеника СДА“.⁵⁹

73. Да наведемо посљедњи примјер: јула 2017. године, Тужилаштво БиХ поднијело је

⁵⁸ Видјети, на примјер, Шпанија, Мађарска, Словачка и Словенија.

⁵⁹ Nicholas M. Hill, *Moving Beyond Narrow-Minded Politics*, МРЕЖА ЗА ИЗГРАДЊУ МИРА, 8. јули 2015.

нечувену политичку тужбу против четири члана Комисије за референдум Републике Српске за наводно неспровођење одлуке Уставног суда. Тешко да би се могао замислити еклатантнији примјер селективног гоњења. Тужилаштво никада раније није никога оптужило за неспровођење неке одлуке Уставног суда упркос чињеници да од 2004. године до данас, различити органи власти у БиХ нису извршиле 91 одлуку тог суда. Са материјалног становишта, оптужбе против чланова Комисије за спровођење референдума биле су без основа, као што је судија за претходно саслушање Суда БиХ прихватио одбацивши оптужницу.

74. Године 2016. године, СДА је покушала да процеуира председника Додика на основу лажних навода да је прекршио одлуку Уставног суда БиХ због одржавања референдума о Дану Републике Српске. Тужилаштво БиХ издало је позив председнику Додик у на саслушање и навело да ће истрага против њега због референдума бити „приоритет“. Стварни разлог позива председнику Додик у и „приоритета“ који му је приписан је уплитање у локалне изборе 2. октобра, који су се одржавали за мање од недељу дана. У јулу 2017. године, Тужилаштво БиХ коначно је одустало од истраге против председника Додика због „недостатка доказа“.⁶⁰ Међутим, свега три дана касније, појавила се вијест да је Тужилаштво БиХ покренуло истрагу на основу неутемељене оптужбе Бакира Изетбеговића, председника СДА, да се председник Додик служио „говором мржње“ на комеморацији 7. јула.⁶¹

75. Други примјер употребе Тужилаштво БиХ као политичког оружја у име СДА је случај Горана Зубца, бившег директора Агенције за истраге и заштиту БиХ (СИПА). Након што је СИПА ухапсила Шемсудина Мехмедовића, посланика у Парламентарној скупштини БиХ из редова СДА, Тужилаштво БиХ покренуло је рат против директора Зубца. У мјесецу јуну 2014, Тужилаштво БиХ подиже отворено политичку оптужницу против Зубца на основу навода да није спријечио оштећење државних објеката током фебруарских немира у градовима ФБиХ. Наглашавајући политичку природу оптужнице против Зубца и утицај СДА на Тужилаштво БиХ, августа 2014. године Бакир Изетбеговић, изјављује: „Ми ћемо њега вјероватно послати у затвор“.⁶² Суд БиХ осуђује Зубца, на основу дубиозне оптужбе, на условну казну од годину дана затвора. У августу 2015. године, на основу ове одлуке, Савјет министара БиХ смјењује Зубца са функције. СДА је успјешно искористила Тужилаштво БиХ за чистку незгодног директора СИПА-е.

76. Тужилаштво БиХ неумитно слиједи исти образац истрага и процесуирања политичких противника СДА упркос немогућности да докаже чињење кривичног дјела. У примјере овог обрасца, поред наведених, спадају неуспјели процес против Живка Будимира (Хрвата), председника ФБиХ и неуспјели процес Мирка Шаровића (Србина), садашњег министра спољне трговине и економских односа на нивоу БиХ, као и поновљени неуспјели процеси против Драгана Човића (Хрвата), садашњег члана Председништва БиХ. Ова тактика често резултира - а то је и намјера - смјеном или уклањањем са функције лица које

⁶⁰ Саопштење за јавност Тужилаштва БиХ, 14. јули 2017. године.

⁶¹ Игор Спаић, *Bosnian Serb President in 'Hate Speech' Probe*, BALKAN INSIGHT, 18. јули 2017.

⁶² *Изетбеговић: СДА мора „добро побједити“ на изборима*, ОСЛОБОЂЕЊЕ, 27. авг. 2014.

је мета Тужилаштва БиХ, да би касније било ослобођено сваке кривице.

77. Реформе су нужне и да би се обезбиједило да Тужилаштво БиХ буде независно, одговорно и ослобођено доминације једне политичке странке или конститутивног народа, или утицаја међународне заједнице.

В. Дискриминација српских жртава ратних злочина у институцијама правосуђа на нивоу БиХ мора престати.

78. Правда, људска права и помирење налажу да се ратни злочини казне без обзира на национални идентитет или политичке везе починилаца и жртава. Нажалост, Тужилаштво БиХ већ годинама слиједи исти образац дискриминације српских жртава ратних злочина. Од 7.480 погинулих српских цивила (према процјени демографа Међународног кривичног суда за бившу Југославију (МКСЈ), Суд БиХ изрекао је правоснажну осуђујућу пресуду кривцима за *свега 29 жртава*. У својим ранијим извјештајима Савјету безбједности Уједињених нација, Република Српска дала је велики број примјера којима доказује да Тужилаштво БиХ не подиже оптужнице против идентификованих починилаца ратних злочина над српским цивилима.

1. Институције правосуђа срамно штите Насера Орића

79. Најновији примјер одбијања институција правосуђа на нивоу БиХ да казне починиоце ратних злочина је нечувено ослобађање Насера Орића пред Судом БиХ, главног ратног заповједника на страни Бошњака у подручју Сребренице. Године 1995, Орић се хвалисао западним репортерима о звјерствима у подручју Сребренице показујући им видео-записе на којима се виде српска тијела и одсјечене главе. Новинар часописа Торонто Стар присјећа се: „Орић се церио цијело вријеме, дивећи се дјелу својих руку . . . Када се појави снимак града духова изрешетаног мецима на којем се нису видјела тијела, Орић пожури да објасни: „Ту смо убили 114 Срба“.⁶³ Репортер Вашингтон Поста, Џон Помфрет, који се придружио Шилеру током посјете Орићевом дому, написао је да „Орићеви ратни трофеји не висе на зиду његовог удобног стана“, него су „на видео-касети: спаљене српске куће и обезглављена тијела српских мушкараца згнута у тужну гомилу“.⁶⁴

80. Године 2006, истражиоци Републике Српске подносе Тужилашству БиХ извјештај на 110 страница уз више од 600 доказних материјала о ратним злочинима које су починили Орић и његови подређени. Извјештај садржи 50 одвојених оптужби, а за сваку се наводе конкретни догађаји током којих су почињени ратни злочини. У једној оптужби описују се убиства цивила и други ратни злочини почињени током напада 16. јануара 1993. године, којим су командовали Орић и његови поручници, на 12 села у подручју Склана. У овој тачки оптужбе, уз коју је приложено 37 доказа, идентификовано је 65 жртава напада, од којих су многи били жене и дјеца; шест убијених жена биле су старије од 70 година. Према једној тачки оптужбе - коју прати 48 прилога доказног материјала – Орић је командовао нападом на српска села у подручју Кравица на Божић, када је извршен масакр цивила. У

⁶³ *Fearsome Muslim Warlord Eludes Serb Forces*, TORONTO STAR, 16. јули 1995, стр. А1.

⁶⁴ John Pomfret, *Weapons, Cash and Chaos Lend Clout to Srebrenica's Tough Guy*, WASHINGTON POST, 16. фебруар 1994.

оптужби се именује 36 жртава — укључујући жене и старе – које су убијене у нападу.

81. Нажалост, СДА већ дуго ставља до знања да је Орић под њеном заштитом. На примјер, у фебруару 2014. године, Интерполов Национални централни биро (НЦБ) за Србију издао је међународну потјерницу за Орићем. У свом одговору, бошњачки члан Предсједништва БиХ, Бакир Изетбеговић, угостио је Орића у свом кабинету и објавио да ће Орић бити заштићен.

82. Упркос обимним доказима у посједу Тужилаштва БиХ који Насера Орића и његове подређене повезују са низом тешких ратних злочина у подручју Сребренице, Тужилаштво је оптужило само Орића - задоцњело - за убиство три српска ратна заробљеника. Оптужница против Орића из 2015. године не садржи оптужбе у вези са било којим масовним злочинима против цивила који су наведени у извјештају и доказима достављеним Тужилаштву БиХ 2006. године.

83. Чак и када је оптужница против Орића напоскон подигнута, СДА је ставила до знања да Орић остаје под њеном заштитом. Непуна три дана након почетка суђења, министар за борачка питања ФБиХ, Салко Букваревић, члан СДА, именује Орића на мјесто савјетника упркос - или можда управо због - чињенице да се Орићу суди за ратне злочине.

84. Дана 9. октобра 2017. године, Суд БиХ ослобађа Орића упркос свједочењу очевидаца, уз остале доказе, да је управо он починио убиства. Предсједник судског вијећа у овом предмету био је Шабан Максумић - исти онај судија које је штитио Орића 2009. године одузевши предмет окружном тужиоцу Републике Српске. У извјештају који је 2005. године доставио Центар јавне безбједности Источно Сарајево, уз изјаве очевидаца, наводи се да је судија Максумић, поред осталих злочина, наредио стражарима да туку српског затвореника Сретка Дамјановића све док није потписао изјаву. Бивши судија поротник у војном суду у ком је Максумић радио хвалисао се да је ноћу премлаћивао „четнике“ (Србе). У свом раду у Суду БиХ, Максумић оптуженим Србима изриче дугогодишње казне, док оптуженим Бошњацима одређује кратке казне - понекад испод законског минимума - или их у потпуности ослобађа.

2. Недавно достављени докази о активним судијама и тужиоцима из реда Бошњака који их повезују са злочинима против Срба током рата.

85. Судија Максумић није једини носилац судских функција на нивоу БиХ за ког се везују злочина против Срба током рата. Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица припремио је информацију за Високи судски и тужилачки савјет (ВСТС), са више од 960 страница, која се односи на девет судија Суда БиХ и 6 тужилаца Тужилаштва БиХ који су током рата обављали правосудне функције, а који су, према информацији, учествовали у противправним радњама против Срба. Неке судије и тужиоци боравили су у логору Виктор Бубањ у Сарајеву дан и ноћ, гдје су могли чути јауке претучених српских затвореника, али, према исказима свједока, нису учинили ништа да спријече тортуру. Неки су Србе лажно оптуживали за злочине. Неки су чак лично учествовали у психичком и физичком злостављању српских затвореника. Ратне судије и тужиоци на које се информација односи у великој мјери су учествовали у процесурању и

изрицању казни у предметима ратних злочина, а неки су и данас активни. Колективно, донијели су 91 пресуду којима су Срби осуђени на преко 1.421 годину затвора. Исто тако, како се каже у информацији, радили су на предметима у којима су Бошњаци оптужени за злочине над Србима ослобођени. Ове чињенице доводе до озбиљних питања о њиховом учешћу у предметима ратних злочина и предметима на којима су радили. Милорад Којић, директор Републичког центра, изјавио је сљедеће: „Очекујемо да ВСТС предузме одговарајуће мјере у складу са законом. Савјет мора да обезбиједи независно, непристрасно и професионално правосуђе“.⁶⁵

VI. Суд БиХ и ВСТС морају бити реформисани тако да задовоље европске и друге међународне стандарде.

A. Суд БиХ

86. Суд БиХ, који је противправно формирао високи представник, мора бити реформисан уколико БиХ жели да достигне европске стандарде. Као и Тужилаштво БиХ, Суд БиХ често поступа у складу са политичким програмом СДА, а не законом. Истакнути примјер новијег датума је одлука Суда у предмету *Хан Пујесак* из 2016. године, о којој смо говорили у Дијелу II, у којој је занемарен закон да би се имовина Републике Српске пренијела на Министарство одбране БиХ.

87. У реформе нужне за Суд БиХ - у чему се експерти ЕУ слажу - спадају реформе чији је циљ ограничавање бескрајно еластичне надлежности коју Суд БиХ себи приписује и формирање независног суда који би одлучивао о жалбама.

88. Недуго након њиховог формирања, Суд БиХ и Тужилаштво БиХ почели су да незаконито проширују своју надлежност и незаконито улазе у примјену кривичних закона ентитета; ова пракса наставља се и данас. То чине експлоатисањем нејасних одредби члана 7(2) Закона о Суду БиХ, или примјеном неодрживог тумачења члана 23(2) Закона о кривичном поступку БиХ. Званичници и стручњаци ЕУ слажу се са Владом Републике Српске у томе да судска пракса Суда крши европске стандарде о правној сигурности и начело природног судије.

89. У чланку који је објавила Делегација ЕУ у БиХ у јуну 2017. године, Хеновева Руи Калавера (Genoveva Ruiz Calavera), директор за Западни Балкан у Генералној дирекцији Европске комисије за сусједство и преговоре о проширењу, указала је на овај проблем и позвала на реформе са циљем повећања повјерења грађана БиХ у правосуђе. С правом је нагласила да је грађанима потребна „правна сигурност, што значи да морају тачно знати који поступци подлијежу одговорности и који је орган правосуђа надлежан за рад на предмету“.⁶⁶

⁶⁵ ВСТС има могућност разрјешења судија који су затварали Србе у логоре, СРНА, 13. октобар 2017.

⁶⁶ Genoveva Ruiz Calavera, [BiH Citizens need an Independent and Accountable Judiciary](#), Делегација ЕУ у Босни и Херцеговини, 15. јуни 2017.

В. ВСТС

90. Систем ВСТС такође захтијева свеобухватну реформу ради усклађивања са уставном структуром БиХ, европским стандардима и праксом демократских федералних држава у цијелом свијету. Супротно Уставу БиХ и пракси федералних демократија у свијету, систем високог судског и тужилачког савјета, који је наметнуо високи представник, институцијама Републике Српске не даје апсолутно никакву улогу у именовању њених судија и тужилаца. Доминација високог представника над процесом избора судија и тужилаца - и кроз именовања која је вршио и кроз систем ВСТС који је успоставио - озбиљно компромитије независност судова у цијелој БиХ.

С. Одбијање бошњачких странака да размотре реформе које стручњаци ЕУ сматрају суштински важним.

91. Влада Републике Српске наставља да се залаже за реформу правосуђа БиХ у оквиру структурисаног дијалога са ЕУ о правосуђу који је отпочео 2011. године. Међутим, напредак је заустављен зато што се чланови СДА и други бошњачки функционери жестоко противе нужним реформама, укључујући и промјене које су подржали експерти Европске уније. Република Српска наставља да учествује, у доброј намјери, у структурисаном дијалогу упркос фрустрацији коју узрокује понашање бошњачких функционера. Изабрани званичници на свим нивоима у БиХ, уз помоћ Европске уније, треба да се залажу за реформе без обзира на бошњачка уплитања.

VII. Европски званичници и новинари изражавају све већу забринутост због растуће пријетње коју представљају цихадисти у БиХ.

92. Како смо детаљније изнијели у документу који је Република Српска недавно доставила Савјету безбједности Уједињених нација,⁶⁷ СДА је допринијела томе да се БиХ претвори у уточиште цихадиста, који представљају озбиљну пријетњу по БиХ, Европу и остатак свијета. Рачунајући по глави становника, БиХ је у ИСИЛ дала више бораца него било која друга европска земља.⁶⁸ У чланку објављеном јуна мјесеца 2017. године у журналу *Нова источна Европа* (New Eastern Europe), каже се следеће: „Упркос томе што босанске власти тврде да имају контролу над вјерским приликама, све су бројнији извјештаји о тзв. „шеријатским селима“, у којима већина породица живе у полигамији према исламском праву, а симболи ИСИЛ-а несметано су истакнути на јавним мјестима супротно постојећем уставном поретку“.⁶⁹ У недавној анализи, њемачки *Дер Шпигел* (Der Spiegel) написао је за БиХ: „Њемачки истражиоци сматрају да у Босни има десетак мјеста на којима су селефије - слѣдбеници тврдокорног сунитског тумачења ислама - окупиле радикале, без икаквог

⁶⁷ *Како је Босна и Херцеговина постала уточиште цихадиста*, Прилог уз [Шеснаести извјештај Републике Српске Савјету безбједности УН](#), октобар 2016.

⁶⁸ *Foreign Fighters in Iraq & Syria—Where Do They Come From?*, RADIO FREE EUROPE/RADIO LIBERTY, 29. фебруар 2016; John Schindler, *Operation CUT: Bosnia versus the Islamic State*, 22. децембар 2015.

⁶⁹ Tatyana Dronzina и Sulejman Muća, *De-radicalising the Western Balkans*, NEW EASTERN EUROPE, 22. јуни 2017.

узнемиравања од стране органа власти“.⁷⁰ У свједочењу пред британским Домом лордова у септембру ове године, генерал Мајкл Роуз, бивши командант заштитних снага УН-а у БиХ упозорио је на „растући елемент радикализације“ у БиХ, „нарочито у муслиманским заједницама“ и на „дихадисте који настају и извозе се“.⁷¹

93. Забринутост због чињенице да дихадисти користе БиХ као уточиште расте и међу европским лидерима. Чешки предсједник Милош Земан изјавио је да би ИСИЛ могла да формира своју европску базу у БиХ, чије се "црне заставе већ вијоре у неколико градова".⁷² На сличан начин, хрватска предсједница Колинда Грабар-Китаровић упозорава на „неколико хиљада бораца који се у Босну враћају из Сирије и Ирака“.⁷³ У септембру 2017. године, хрватски недјељник Глобус објавио је да су хрватске тајне службе обавијестили предсједницу Грабар-Китаровић да се исламске радикалне групе све више концентришу у БиХ непосредно уз границу са Хрватском и да у БиХ живи између 5.000 и 10.000 исламистичких радикала.⁷⁴

94. СДА је основана као исламистичка странка и то је и остала. У Изетбеговићевој *Исламској декларацији*, која је објављена 1990. године и дијељена муслиманским војницима у рату, каже се: „Нема мира ни коегзистенције између исламске вјере и неисламских друштвених и политичких институција“.⁷⁵ Доследно својој идеологији, СДА је током рата је позвала муџахедине у БиХ и наставља да одржава тијесне везе са радикалним исламистима. Тужилаштво БиХ није затражило правду за злочина муџахедина над Србима. Поред тога, безбједносни апарат БиХ, којим доминира СДА, не успијева да сузбије присуство дихадиста у БиХ. Како је примијетио Ненад Пејић са Радија Слободна Европа / Радио Слобода: „Постоје небројени примјери недјеловања локалних власти у Босни и Херцеговини“.⁷⁶

VIII. Ниво БиХ опструира спровођење Реформске агенде за европске интеграције.

95. Република Српска наставља да доказује своју одређеност за европске интеграције БиХ, али институције на нивоу БиХ опструирају напредак. Република Српска испунила је своје обавезе из Реформске агенде и задатке које је пред БиХ ставио Међународни монетарни фонд. Република Српска наставља да ради на усклађивању својих закона и прописа са европским правним тековинама и прописима Савјета Европе.

96. Нажалост, институције БиХ нису испуниле обавезе које проистичу из Реформске

⁷⁰ Walter Mayr, *Sharia Villages: Bosnia's Islamic State Problem*, DER SPIEGEL, 5. април 2016.

⁷¹ Свједочење се може наћи на адреси: www.parliamentlive.tv/Event/Index/a4551237-3e0f-4c02-afbe-8c0cefa94948.

⁷² Дариа Сито-Сучић, *Islamic State flags not flying in Bosnia – PM*, Ројтерс, 12. септембар 2017.

⁷³ Игор Спаић, *Bosnia War Victims Slam Croatia President's Terror Claims*, BIRN, 7. септембар 2017.

⁷⁴ *Id.*

⁷⁵ АЛИЈА ИЗЕТБЕГОВИЋ, ИСЛАМСКА ДЕКЛАРАЦИЈА, стр. 30.

⁷⁶ Ненад Пејић, *Wahhabist Militancy in Bosnia Profits from Local and International Inaction*, JAMESTOWN TERRORISM MONITOR 9, Issue 42, 17. новембар 2011.

агенде за ниво БиХ. Представнички дом БиХ није донио закон који је био хитно потребан ради испуњавања обавеза БиХ из Реформске агенде и кредитног аранжмана који је у септембру 2016. године БиХ договорила са ММФ-ом. Република Српска је подржала закон о повећању акциза и рекла да ће сносити све додатне трошкове пољопривредника. Међутим, закон није прошао Представнички дом БиХ.

97. Неиспуњавање обавеза на нивоу БиХ блокира средства ММФ-а која су потребна ентитетима, одгађа помоћ Европске уније и међународних финансијских институција за инфраструктурне пројекте и опструира европске интеграције. Као што је специјални представник ЕУ Ларс Гунар Вигемарк изјавио у мјесецу априлу ове године:

Неусвајање ових мјера значиће одлагање ревизије програма ММФ-а - која је планирана за крај априла - а неки аспекти програма мораће поново бити предмет преговора. Ово ће, затим, довести до кашњења других повезаних програма, укључујући и помоћ Европске уније. Исто тако, успориће приступање земље Европској унији. Политички лидери који су поставили амбициозну динамику за стицање статуса кандидата за чланство у ЕУ морају да преузму одговорност и обезбиједи реализацију ових мјера.⁷⁷

98. Упркос неиспуњавању обавеза на нивоу БиХ, Република Српска наставиће да снажно подржава Реформску агенду и радити на постизању сагласности о свим питањима која се тичу Реформске агенде у складу са уставним надлежностима Републике Српске.

IX. Међународна заједница треба да поштује Дејтонски споразум и суверенитет БиХ.

A. Чланови међународне заједнице треба да подрже дејтонску структуру и усprotиве се поступцима који подривају стабилност и суверенитет БиХ.

99. Пријатељи БиХ у међународној заједници, нарочито свјedoци Дејтонског споразума, треба да подрже вјерну примјену Споразума. Ту спада и противљење да се институције БиХ незаконито користе као политички инструменти за противправно подривање Дејтонског устава. Исто тако, то укључује реформе које су нужне за враћање структуре успостављене Дејтонским споразумом.

100. Чланови међународне заједнице такође треба са позову бошњачке функционере на одговорност због тога што су дозволили ескалацију пријетње од сихадиста и подрже мјере на рјешавању овог питања.

B. Канцеларија високог представника мора бити затворена.

101. Да би се квалификовала за чланство у Европској унији, БиХ мора постати земља која може да управља сама собом, чији се суверенитет у потпуности поштује. Ово неће бити

⁷⁷ *BiH failed to adopt important laws*, INDEPENDENT BALKAN NEWS AGENCY, 6. април 2017.

могуће све док високи представник буде присутан у БиХ и док буде присвајао овлашћења да путем одлука доноси законе, мијења уставе и кажњава како му се прохтије, уз потпуно пренебрегавање дејтонског уставног система. Исто тако, неће бити могуће све док високи представник кришом подржава коришћење институција БиХ за противправно остварење плана да се структура БиХ централизује супротно Дејтонском споразуму. Ако БиХ жели да постане држава са пуним суверенитетом и чланица Европске уније, присуство високог представника у БиХ мора се окончати.

С. Савјет безбједности треба да престане са неоправданом примјеном Поглавља VII Повеље УН на БиХ.

102. Савјет безбједности има ауторитет да предузме одређене мјере по основу Поглавља VII Повеље УН „да задржи или врати међународни мир и безбједност“ само када „постоји било каква пријетња по мир, нарушавање мира или чин агресије“.⁷⁸ БиХ, иако оптерећена политичким подјелама, као што је случај у великом броју земаља, већ годинама ужива у миру и безбједности; не постоје безбједносне пријетње које би могле оправдати дјеловање Савјета безбједности по основу Поглавља VII Повеље Уједињених нација. Савјет безбједности треба да престане са примјеном мјера из Поглавља VII. Даље дјеловање по основу Поглавља VII на БиХ баца неоправдану љагу и штетно је по напредовање БиХ ка чланству у Европској унији.

⁷⁸ Видјети Поглавље VII Повеље УН.